

ההתנגדות לחימוש ישראל: ביטוי לשבר הציביליזציוני בארה"ב

written by ד"ר אל"מ במיל" חנן שי | 20.04.2026

ההצבעות האחרונות בקונגרס ובסנאט על עצירת אספקת נשק לישראל אמנם הסתיימו באישור העסקאות, אך חשפו תופעה עמוקה בהרבה: לראשונה בהיקף כזה, חלק משמעותי מהמערכת הפוליטית האמריקנית ביקש לבלום סיוע צבאי לבעלת ברית הנלחמת על עצם קיומה.

אין זו מחלוקת על עסקת נשק. זהו סימפטום [?] סימפטום לפיצול עמוק בתוך ארצות הברית, פיצול בין שתי תפיסות מוסריות, שתי מערכות ערכים, שתי ציביליזציות [?] המתקיימות כיום בתוך מדינה אחת.

1. שתי ציביליזציות [?] לא שתי מפלגות

המאבק בארצות הברית איננו עוד ויכוח פוליטי רגיל. הוא מאבק בין שתי תפיסות יסוד של המציאות [?] תפיסות שאינן רק שונות, אלא כאלה המחייבות בחינה במסגרת דיון ציביליזציוני.

גם אם לא לשם הכרעה ביניהן [?] הרי שלשם הבנה עמוקה של משמעותן. שכן אין מדובר בהבדלים תיאורטיים בלבד, אלא בבחירה מעשית בין שתי דרכי שיפוט שונות בתכלית:

מוסר אובייקטיבי ואוניברסלי [?] ולכן קבוע ונצחי [?] יסוד המהפכה האמריקנית.

מוסר שאינו אובייקטיבי [?] ולכן פרקטיקולרי ומשתנה [?] מורשת המהפכה הצרפתית.

הראשון רואה את האמת כקבועה, בלתי תלויה ברצון הרוב, ומחייבת חובות כתנאי לחירות. השני רואה את האמת כתוצר של שיח, כוח ונרטיב [?] ולכן משתנה, זמנית ותלויה בהקשר.

ההצבעה על ישראל חשפה עד כמה הפיצול הזה כבר איננו תיאורטי [?] אלא מעצב בפועל את פעולתה של המערכת הפוליטית.

2. מהו מוסר אובייקטיבי [?] ולמה הוא תנאי לקיום יציב

המוסר האובייקטיבי איננו המצאה אנושית. הוא תרגום אנושי של חוקי המציאות עצמה [?] כשם שחוקי הפיזיקה אינם תלויים בדעה, כך גם חוקי המוסר אינם תלויים ברצון.

המסורת המקראית, שעליה נשענה גם המהפכה האמריקנית, ראתה את האדם כחלק מיקום בעל סדר:

חוקי הטבע מייצרים [?] כאשר פועלים לאורם [?] יציבות בממד הפיזי.

ערכי המוסר [?] כתרגום אנושי של חוקי המציאות [?] מייצרים יציבות בממד החברתי.

לכן מוסר אובייקטיבי הוא תנאי לקיום יציב: הוא מחבר את ההתנהגות האנושית לעקרונות היסוד המייצרים סדר במציאות עצמה, ומכיוון שערכיו נגזרים מהם § הוא גם אוניברסלי.

3. מהו מוסר שאינו אובייקטיבי § ולמה הוא מוביל לעיוות שיפוט

מוסר שאינו אובייקטיבי איננו נגזר מחוקי המציאות, אלא מן השיח האנושי. הוא תלוי זמן, תלוי כוח ותלוי נרטיב § ולכן איננו אוניברסלי.

כאשר אין אמת אובייקטיבית § הסבל הנראה לעין הופך למטבע היחיד של הצדק.

במסגרת מוסר כזה:

- מי שמציג עצמו כחלש § נתפס כצודק;
- מי שמפעיל כוח להגנה עצמית § נתפס כתוקפן;
- העובדות מאבדות את מעמדן, והנרטיב תופס את מקומן.

כך מתהפכת ההבחנה בין תוקפן למתגונן:

חמאס מבצע זוועות § אך "הקורבן הפלסטיני" מנצח את השיח;
איראן מצהירה בגלוי על כוונתה להשמיד את ישראל § אך ישראל נבחנת;
מדינה המגינה על עצמה מפני השמדה § מוצגת כמי שיש להענישה.

אין זה כשל שיפוט מקרי § אלא תוצאה הכרחית של מוסר שאינו אובייקטיבי, שאינו מסוגל להבחין בין אמת לשקר, וממילא גם בין טוב לרע ובין צדק לרשע.

4. אירופה כדוגמה § אמריקה כחריג שנשחק

אירופה היא המעבדה ההיסטורית של תרבות דמוקרטית שעייגנה את עצמה בשלילת קיומה של אמת אובייקטיבית § ובביסוס הממד החברתי על אמת יחסית. מאז המהפכה הצרפתית היא נעה בין אוטופיות לקריסות:

מהפכת החופש § טרור יעקוביני
אשליית בונפרטה § מלחמות הרס
אוטופיה קומוניסטית § טוטליטריות
השפלת ורסאי § נאציזם

כאשר אין אמת אובייקטיבית § אין גבול לדמיון; וכאשר הדמיון מתנגש במציאות § נוצרת קריסה.

אמריקה הייתה היוצא מן הכלל: היא שמרה על סינרגיה ייחודית בין אמת מדעית לאמת מוסרית. זו הייתה סוד עוצמתה.

כעת, הסינרגיה הזו נשחקת.

5. נקודת השבר: מה המשמעות של נטישת האמת האובייקטיבית

כאשר מחוקקים מאמצים מוסר שאינו אובייקטיבי, הם אינם משנים מדיניות [?] הם משנים זהות.

הם מתנתקים מהערכים שעליהם הושתתה הרפובליקה האמריקנית.

פסלו של משה רבנו או חזו בלוחות הברית בבית המשפט העליון, ופעמון החירות בפילדלפיה [?] אינם קישוטים. הם הצהרת יסוד: המדינה האמריקנית מחויבת לאמת אובייקטיבית ולמוסר אוניברסלי.

כאשר המעשה הפוליטי פועל בניגוד לערכים אלה [?] נוצר קרע ציביליזציוני, לא מחלוקת פוליטית.

6. סוד עוצמתה של אמריקה [?] ומה מאיים עליו

עוצמתה של ארצות הברית לא נבעה רק ממשאבים או מגודל אוכלוסייה, אלא מסינרגיה נדירה:

בממד הפיזי [?] דבקות בחוקי המדע;

בממד החברתי [?] דבקות במוסר הנגזר מאותם חוקי טבע שבבסיס המדע.

כאשר שני הממדים כפופים לאותה אמת [?] נוצרת יציבות, ודאות ויכולת הכרעה.

כאשר הסינרגיה הזו נשברת [?] נשברת גם עוצמתה של אמריקה ושום דרך אחרת להשבתה לגדולתה לא תצלח.

7. השורה האחרונה: סימן אזהרה לציביליזציה

כשם שהתכחשות לחוקי הטבע מביאה לקריסה בממד הפיזי [?] כך התכחשות לאמת אובייקטיבית מביאה לקריסה בממד החברתי.

אירופה ניצלה שלוש פעמים במאה ה-20 בזכות ארצות הברית [?] בזכות דבקותה באמת ובמוסר נטוע באמת. אך אם ארצות הברית עצמה תתכחש לאמת זו [?] מי יציל הפעם את אירופה, את העולם, ואת ארצות הברית עצמה?

כאשר מחוקקים מוכנים להפקיר את ישראל בשם מוסר שאינו אובייקטיבי [?] הם אינם מפקירים רק בעלת ברית; הם מפקירים את מדינתם ואת העולם כולו בידי כוחות שאינם מבחינים בין אמת לשקר.

על ישראל להתייחס למהלך זה [?] גם לאחר שנהדף [?] לא כאל אפיזודה פוליטית, אלא כאל סימן אזהרה מוסרי: ראיה לכך שהקרע הציביליזציוני כבר חודר אל המוסדות שנועדו להגן על הסדר

החופשי, מפני קואליציה מסוכנת של רשע ועיוורון מוסרי.

זהו סימן אזהרה ☹ לא לישראל בלבד, אלא לציביליזציה כולה.

ציביליזציה שמפסיקה להאמין באמת ☹ לא מובסת מבחוץ; היא קורסת מבפנים.

פורסם באתר JDN, בתאריך 20 באפריל 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.